

Czwartek, 12 września 2013 r.

16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, partnerom społecznym UE oraz parlamentom narodowym.

P7_TA(2013)0387

Problem pozostawianych bez opieki małoletnich w UE

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 września 2013 r. w sprawie problemu pozostawianych bez opieki małoletnich w UE (2012/2263(INI))

(2016/C 093/26)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 3,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 67 i 79,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 24,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka i załączone do niej protokoły,
- uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego z dnia 6 maja 2010 r. zatytułowany „Plan działania w zakresie małoletnich bez opieki (2010–2014)” (COM(2010)0213),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 września 2012 r. zatytułowane „Sprawozdanie śródkresowe z realizacji planu działania w zakresie małoletnich bez opieki” (COM(2012)0554),
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 20 kwietnia 2010 r. w sprawie planu działań służącego realizacji programu sztokholmskiego” (COM(2010)0171),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie komunikatu Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady zatytułowanego „Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w służbie obywateli” – program sztokholmski ⁽¹⁾,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i dziewcząt oraz zwalczania wszelkich form ich dyskryminacji,
- uwzględniając konkluzje Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 3 czerwca 2010 r. w sprawie małoletnich bez opieki, przyjęte na 3018. posiedzeniu,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającą normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującą decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW ⁽²⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 285 E z 21.10.2010, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57.

Czwartek, 12 września 2013 r.

- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującą decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW⁽¹⁾, oraz uwzględniając komunikat Komisji „Strategia UE na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi na lata 2012–2016”,
- uwzględniając dyrektywy dotyczące azylu, szczególnie dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony⁽²⁾ oraz dyrektywę Rady 2003/9/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. ustanawiającą minimalne normy dotyczące przyjmowania osób ubiegających się o azyl⁽³⁾, a także dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich⁽⁴⁾,
- uwzględniając wnioski Komisji dotyczące reformy instrumentów wspólnego europejskiego systemu azylowego, w szczególności zmieniony wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej normy dotyczące przyjmowania osób ubiegających się o azyl (przekształcenie) (COM(2011)0320), zmieniony wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania statusu ochrony międzynarodowej (przekształcenie) (COM(2011)0319) oraz wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego kryteria i mechanizmy ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela kraju trzeciego lub bezpaństwowca (przekształcenie) (COM(2008)0820),
- uwzględniając dyrektywę Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie statystyk Wspólnoty z zakresu migracji i ochrony międzynarodowej⁽⁶⁾,
- uwzględniając decyzję nr 779/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 czerwca 2007 r. ustanawiającą na lata 2007–2013 program szczegółowy na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz na rzecz ochrony ofiar i grup ryzyka (program Daphne III) jako część programu ogólnego „Prawa podstawowe i sprawiedliwość”⁽⁷⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2011 r. „Ocena unijnych umów o readmisji” (COM(2011)0076),
- uwzględniając wkład Rady Europy, w szczególności rezolucję 1810(2011) jej Zgromadzenia Parlamentarnego zatytułowaną „Dzieci bez opieki w Europie: kwestie związane z przybyciem, pobytem i powrotem” („Unaccompanied children in Europe: issues of arrival, stay and return”), zalecenie Komitetu Ministrów Rady Europy dla państw członkowskich w sprawie programów pomocy dla małoletnich migrantów bez opieki (CM/Rec(2007)9), a także „Dwadzieścia wytycznych w sprawie powrotów przymusowych” Komitetu Ministrów Rady Europy CM(2005)40,
- uwzględniając międzynarodowe instrumenty w dziedzinie praw dziecka, w szczególności Konwencję o prawach dziecka ONZ, a dokładniej jej art. 3, jak również uwagi ogólne Komitetu Praw Dziecka ONZ, a zwłaszcza uwagę ogólną nr 6 (2005) w sprawie traktowania dzieci pozbawionych opieki i odseparowanych, przebywających poza krajem pochodzenia,

⁽¹⁾ Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 337 z 20.12.2011, s. 9.

⁽³⁾ Dz.U. L 31z 6.2.2003, s. 18.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 98.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 251 z 3.10.2003, s. 12.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 199 z 31.7.2007, s. 23.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 173 z 3.7.2007, s. 19.

Czwartek, 12 września 2013 r.

- uwzględniając wytyczne dotyczące strategii i procedur, jakie należy zastosować w przypadku osób małoletnich pozbawionych opieki ubiegających się o azyl, opublikowane przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców w 1997 r.,
  - uwzględniając zalecenie ogólne nr 19 Komitetu ONZ ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet przyjęte w 1992 r.,
  - uwzględniając przyjętą w grudniu 1993 r. deklarację Zgromadzenia Ogólnego ONZ o eliminacji przemocy wobec kobiet, będącą pierwszym instrumentem międzynarodowym w zakresie praw człowieka dotyczącym wyłącznie przemocy wobec kobiet,
  - uwzględniając Protokół o zapobieganiu, zwalczaniu i karaniu handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej,
  - uwzględniając art. 48 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinie Komisji Rozwoju i Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A7-0251/2013),
- A. mając na uwadze, że co roku tysiące małoletnich poniżej 18 roku życia, pochodzących z państw trzecich lub będących bezpaństwowcami, przybywają samotnie na terytorium Unii lub są pozostawiane bez opieki po przybyciu,
- B. mając na uwadze, że konflikty utrzymujące się w różnych częściach świata oraz obecny ogólnoswiatowy kryzys gospodarczy powodują napływ małoletnich bez opieki,
- C. mając na uwadze, że powody przybycia małoletnich bez opieki są wielorakie: wojny, przemoc, łamanie ich podstawowych praw, chęć przyłączenia się do członków rodziny, klęski żywiołowe, ubóstwo, handel ludźmi, wykorzystywanie itp.,
- D. mając na uwadze, że szczególną uwagę należy poświęcić pozostającym bez opieki dzieciom będącym ofiarami handlu ludźmi, ponieważ ze względu na ich szczególną bezbronność wymagają one specjalnej pomocy i wsparcia,
- E. mając na uwadze, że powodem przybycia dużej liczby małoletnich są przymusowe małżeństwa i że Unia Europejska powinna jeszcze bardziej zaangażować się na rzecz walki z tym zjawiskiem,
- F. mając na uwadze, że ci małoletni z założenia znajdują się w wyjątkowo trudnej sytuacji, w związku z czym należy zapewnić poszanowanie ich podstawowych praw,
- G. mając na uwadze, że zgodnie z Traktatem o Unii Europejskiej, Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i Konwencją o prawach dziecka, Unia Europejska i jej państwa członkowskie mają obowiązek ochrony praw dziecka,
- H. mając na uwadze, że program sztokholmski podniósł do rangi priorytetu ochronę małoletnich bez opieki;
- I. mając na uwadze, że sposób, w jaki małoletni bez opieki są przyjmowani, oraz udzielane im wsparcie przedstawia się różnie w poszczególnych krajach, oraz że nie istnieje równorzędny i skuteczny poziom ochrony,
- J. mając na uwadze, że należy zagwarantować równość płci oraz jednakową ochronę praw człowieka dla pozostających bez opieki dziewcząt i chłopców będących migrantami, a także mając na uwadze, że szczególną uwagę należy poświęcić łamaniu praw człowieka w przypadku dziewcząt i zapewnianiu odpowiedniego wsparcia i odpowiednich środków zaradczych,
- K. mając na uwadze, że zdarzają się liczne przypadki zniknięcia dzieci z ośrodków zakwaterowania i przyjmowania dla osób ubiegających się o azyl,

Czwartek, 12 września 2013 r.

Zalecenia ogólne

1. przypomina, że małoletni bez opieki jest przede wszystkim dzieckiem potencjalnie zagrożonym, i że ochrona dzieci, a nie polityka w dziedzinie migracji, powinna być przewodnią zasadą państw członkowskich i Unii Europejskiej w tym zakresie, co stanowi poszanowanie podstawowej zasady najlepiej pojętego interesu dziecka; przypomina, że jako dziecko, a tym samym osobę małoletnią, należy traktować wszystkie osoby, które nie ukończyły osiemnastego roku życia; przypomina, że pozostawiane bez opieki osoby małoletnie, zwłaszcza dziewczęta, są dwa razy bardziej podatne na problemy i trudności niż pozostali małoletni; zauważa, że osoby te są szczególnie podatne na zagrożenia i mają takie same potrzeby zarówno jak pozostali małoletni, jak i pozostali uchodźcy, z którymi dzielą podobne doświadczenia; podkreśla, że dziewczęta i kobiety są szczególnie narażone na łamanie ich praw w całym procesie migracji oraz że dziewczęta bez opieki są narażone na szczególne ryzyko, jako że często są głównymi ofiarami wykorzystywania seksualnego, nadużyć i przemocy; przypomina, że nieletni bez opieki w UE często postrzegani są przez władze jako osoby naruszające przepisy imigracyjne, a nie jako podmioty praw wynikających z ich wieku i szczególnej sytuacji, w jakiej się znajdują;
2. przypomina jednocześnie, że najlepiej pojęty interes dziecka, w znaczeniu określonym w przepisach i orzecznictwie, musi być traktowany priorytetowo w stosunku do wszystkich innych rozważań, w każdym działaniu na rzecz dzieci podejmowanym przez władze publiczne lub instytucje prywatne; zwraca się do Komisji o podjęcie działań na rzecz prawidłowego wdrażania przepisów ustawodawstwa unijnego odnoszących się do najlepiej pojętego interesu dziecka i o opracowanie strategicznych wytycznych w oparciu o wymianę najlepszych praktyk, orzecznictwo oraz uwagę ogólną Komitetu Praw Dziecka ONZ nr 6 (2005) w sprawie traktowania dzieci pozbawionych opieki i odseparowanych przebywających poza krajem pochodzenia, a także o określenie, w oparciu o zbiór wskazówek i kryteriów, co stanowi najlepszy interes dziecka; apeluje do Komisji o wdrażanie działań o charakterze ustawodawczym i nieustawodawczym, aby zapewniać odpowiednią ochronę dzieci i małoletnich bez opieki, w szczególności poprzez poprawę metod poszukiwania trwałych rozwiązań;
3. stanowczo potępia istniejące luki w dziedzinie ochrony małoletnich bez opieki w Unii Europejskiej i wskazuje na często naganne warunki przyjmowania małoletnich, a także na liczne naruszenia ich praw podstawowych w niektórych państwach członkowskich;
4. podkreśla, że UE i państwa członkowskie powinny pilnie udzielić odpowiedzi na problem małoletnich bez opieki, przy pełnym poszanowaniu ich praw podstawowych; z zadowoleniem przyjmuje wybór tych państw członkowskich, które w Protokole fakultatywnym do Konwencji o prawach dziecka ONZ opowiedziały się za zapewnieniem dzieciom ochrony prawnej przed najgorszymi formami wykorzystywania;
5. pochwała przyjęcie przez Komisję Europejską planu działania na lata 2010–2014 w sprawie małoletnich bez opieki; żałuje jednak, że podejście Komisji nie jest w jeszcze większym stopniu oparte na ochronie praw podstawowych tych małoletnich, oraz stwierdza, że podjęte do tej pory działania nie są wystarczające i że pełna ochrona małoletnich bez opieki wymaga podjęcia dalszych działań; przypomina, że jednym z celów planu działania UE w sprawie małoletnich bez opieki – zarówno z perspektywy UE, jak i jej państw członkowskich – było wyeliminowanie podstawowych przyczyn migracji i włączenie kwestii małoletnich bez opieki w zakres współpracy rozwojowej, co stanowiłoby wkład w tworzenie bezpiecznych warunków dorastania dzieci w ich krajach pochodzenia; podkreśla potrzebę dalszego rozwijania prewencyjnego wymiaru polityki UE dotyczącej małoletnich bez opieki, poprzez skupienie się w większym stopniu na kwestii eliminacji ubóstwa, polityce w dziedzinie zdrowia i zatrudnienia, prawach człowieka i demokratyzacji, a także na odbudowie po zakończeniu konfliktu; uważa, że UE musi podjąć działania wykraczające poza zaproponowany przez Komisję plan działania, aby faktycznie wzmocnić podstawowe prawa małoletnich pozostawionych bez opieki; podkreśla w szczególności potrzebę wzmocnienia statusu „opiekuna prawnego” w UE oraz w krajach partnerskich i uznaje za niezwykle ważne sporządzenie planu monitorowania we współpracy z krajami pochodzenia i tranzytu, tak by zadbać o właściwą ochronę dziecka po powrocie oraz o jego ponowną integrację w kraju pochodzenia;
6. żałuje, że przepisy europejskie dotyczące małoletnich są rozproszone i apeluje do Komisji o przygotowanie podręcznika, który łączyłby w jednym miejscu różne podstawy prawne, skierowanego do państw członkowskich i do wszystkich podmiotów zajmujących się tą kwestią, aby ułatwić właściwe wdrażanie tych przepisów przez państwa członkowskie oraz poprawić ochronę małoletnich bez opieki;
7. ubolewa nad faktem, że nie istnieją wiarygodne oficjalne dane statystyczne dotyczące małoletnich bez opieki; zwraca się do państw członkowskich i do Komisji o usprawnienie gromadzenia danych statystycznych dotyczących małoletnich bez opieki, w tym danych z podziałem na wiek i płeć, o udoskonalenie metod porównywania gromadzonych danych we wszystkich państwach członkowskich, o przyjęcie skoordynowanej metody gromadzenia i wymiany informacji w każdym państwie członkowskim przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony danych za pośrednictwem platform zrzeszających

Czwartek, 12 września 2013 r.

wszystkie podmioty zaangażowane w problematykę małoletnich bez opieki oraz poprzez sporządzenie listy narodowych punktów kontaktowych i lepsze wykorzystanie dostępnych narzędzi służących do gromadzenia danych statystycznych na poziomie UE, takich jak Eurostat, Frontex, Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) oraz Europejska Sieć Migracyjna; podkreśla, że celem gromadzenia takich danych jest uzyskanie lepszego zrozumienia sytuacji, poprawa ochrony małoletnich bez opieki oraz zaspokojenie w większym stopniu ich potrzeb; wzywa Komisję, państwa członkowskie, Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) oraz organizacje pozarządowe i międzynarodowe do podjęcia dodatkowych wysiłków w zakresie gromadzenia, monitorowania i wymiany wiarygodnych danych uwzględniających podział na płeć, w celu uzyskania kompletnych informacji dotyczących liczby pozostawianych bez opieki dziewcząt oraz przeanalizowania szczególnych potrzeb tej grupy, w dążeniu do zapewnienia im wsparcia oraz wdrożenia konkretnych środków umożliwiających wyjście naprzeciw tym potrzebom, a także w celu wymiany najlepszych praktyk służącej ulepszeniu tych środków;

8. przypomina, że Unia Europejska i państwa członkowskie powinny zintensyfikować swoją współpracę z państwami trzecimi, z których pochodzą małoletni, i państwami tranzytu w sprawie małoletnich bez opieki, poszanowania ich praw podstawowych oraz w takich kwestiach jak: poszukiwanie trwałych rozwiązań, poszukiwanie członków rodziny, monitorowane powroty i readmisja, gdy leży to w najlepszym interesie dziecka, odtworzenie więzi rodzinnych i reintegracja; nawołuje także do zacieśnionej współpracy z państwami trzecimi, z których pochodzą małoletni, i z państwami tranzytu, w tym w kontekście regularnego dialogu między UE a tymi państwami i Europejską Służbą Działań Zewnętrznych (ESDZ), w zakresie zapobiegania handlowi ludźmi, a zwłaszcza dziećmi, zwalczania tego procederu, w zakresie zapobiegania wykorzystywaniu małoletnich i nielegalnej imigracji oraz innym formom przemocy wobec kobiet, takim jak przymusowe małżeństwa; nawołuje Komisję i państwa członkowskie do włączenia zagadnień związanych z ochroną dzieci i małoletnimi bez opieki w zakres polityki rozwojowej i polityki współpracy; podkreśla znaczenie spójnego rozwoju polityki UE w dziedzinie imigracji, azylu i praw dzieci – dotyczącego nieletnich zarówno w UE, jak i w krajach trzecich – z należyтым uwzględnieniem wpływu tych dziedzin polityki na kraje rozwijające się; przypomina o ustanowionym w Traktacie z Lizbony obowiązku zapewnienia spójności polityki na rzecz rozwoju; wzywa Komisję Europejską, państwa członkowskie oraz państwa trzecie do wspierania publicznych kampanii podnoszących świadomość w krajach pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia małoletnich bez opieki, w zakresie zagrożeń związanych z migracją dzieci, w szczególności w zakresie wykorzystywania małoletnich i przestępczości zorganizowanej; podkreśla, że analizy mające na celu poznanie historii osobistej i rodzinnej małoletniego są bardzo ważne dla poznania jego kontekstu pochodzenia w celu opracowania indywidualnego projektu integracji w kraju docelowym lub ponownej integracji w kraju pochodzenia;

9. przypomina, że zwalczanie handlu ludźmi jest niezbędnym i kluczowym etapem, gdyż małoletni, a zwłaszcza dziewczęta, są szczególnie narażeni na ryzyko handlu, przemocy ze względu na płeć i wykorzystywania, zwłaszcza wyzysku w pracy oraz wykorzystania seksualnego i powiązanych nadużyć; podkreśla, że należy ustanowić skuteczne mechanizmy służące zapobieganiu, identyfikacji, informowaniu, wnoszeniu spraw, dochodzeniu, rozpatrywaniu i działaniom następczym w zakresie incydentów związanych z handlem ludźmi, pracą przymusową i wykorzystywaniem seksualnym, oraz że należy również podjąć działania w państwach trzecich zmierzające do zwalczania podstawowych przyczyn tego handlu; wzywa w związku z powyższym Komisję i państwa członkowskie do zachowania czujności i do skutecznego wdrażania dyrektywy 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, dyrektywy 2011/93/UE w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej oraz dyrektywy 2012/29/UE ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw; wzywa także państwa członkowskie i UE do wzmocnienia współpracy policyjnej i sądowej oraz do współdziałania z unijnym koordynatorem ds. zwalczania handlu ludźmi w celu wykrywania potencjalnych ofiar, uwrażliwiania ogółu społeczeństwa oraz zwalczania handlu ludźmi; wyraża też zadowolenie z przyjęcia strategii UE na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi na lata 2012–2016, szczególnie przepisów dotyczących finansowania pracy nad wytycznymi w zakresie systemów ochrony dzieci oraz wymiany dobrych praktyk; przypomina państwom członkowskim o art. 11 konwencji ONZ o prawach dziecka, który wzywa państwa do podjęcia kroków w celu zwalczania nielegalnej zmiany kraju pobytu dzieci; wzywa państwa członkowskie do współpracy z państwami trzecimi w celu zajęcia się narastającym problemem przemytu dzieci; nawołuje państwa członkowskie do ścigania przemytników, o ile to tylko możliwe, przy wykorzystaniu odpowiednich i współmiernych sankcji; jest zaniepokojony sytuacją wielu małoletnich bez opieki, którzy żyją, ukrywając się w UE, i którzy są szczególnie narażeni na wykorzystywanie i niegodziwe traktowanie; wzywa władze państw członkowskich i organizacje społeczeństwa obywatelskiego do współpracy i podejmowania wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia im ochrony i godności;

10. wyraża ubolewanie w związku z tym, że działania na rzecz ochrony dzieci są stale znacznie niedofinansowane w porównaniu z innymi dziedzinami działalności humanitarnej; nawołuje Komisję do wzięcia w szczególności pod uwagę małoletnich bez opieki w kontekście Europejskiego Funduszu Migracji i Azylu, aby ułatwić utworzenie trwałych gwarancji obejmujących ochronę dzieci, w tym między innymi w części dotyczącej uchodźców, osób ubiegających się o azyl, granic

Czwartek, 12 września 2013 r.

zewnętrznych i powrotów, a także w kontekście Europejskiego Funduszu Społecznego, szczególnie w celu wspierania regionów, których to zagadnienie dotyczy w największym stopniu; uważa, że należy zapewnić odpowiednie długotrwałe finansowanie w szczególności z przeznaczeniem na programy mające na celu identyfikację małoletnich bez opieki, ich odpowiednie przyjmowanie, ochronę, wyznaczanie opiekunów prawnych, poszukiwanie członków rodziny, przesiedlenie oraz ponowną integrację, a także szkolenie straży i organów granicznych;

Strategiczne wytyczne

11. wzywa Komisję do opracowania strategicznych wytycznych dla wszystkich państw członkowskich, które powinny, w oparciu o najlepsze praktyki, przyjąć formę wspólnych norm minimalnych i regulować szczegółowo każdy etap procesu, począwszy od przybycia małoletniego na terytorium europejskie, aż do znalezienia dla niego trwałego rozwiązania, tak by zapewnić małoletnim właściwą ochronę; apeluje do państw członkowskich o przyjęcie krajowych strategii dotyczących małoletnich bez opieki, w oparciu o strategiczne wytyczne, a także o wyznaczenie krajowego punktu kontaktowego odpowiedzialnego za koordynację wdrożenia tych środków i działań; wzywa Komisję do monitorowania sytuacji i działań podejmowanych przez państwa członkowskie we współpracy z istniejącą grupą ekspertów oraz do przedstawienia sprawozdania rocznego Parlamentowi i Radzie;

12. przypomina, że żadnemu dziecku nie można odmówić wstępu na terytorium UE i podkreśla, że państwa członkowskie muszą wywiązać się z międzynarodowych i europejskich zobowiązań, które mają zastosowanie, gdy dziecko podlega ich jurysdykcji, i których nie można ograniczyć w sposób arbitralny; przypomina, że żadne dziecko nie może zostać odesłane poprzez zastosowanie procedury doraźnej na granicy państwa członkowskiego;

13. nawołuje państwa członkowskie do ścisłego przestrzegania podstawowego zobowiązania, aby nigdy, bez żadnego wyjątku, nie umieszczać małoletniego w areszcie; ubolewa, że zmieniony wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej normy dotyczące przyjmowania osób ubiegających się o azyl nie zakazał zatrzymywania dzieci pozostających bez opieki, ubiegających się o azyl, i apeluje do państw członkowskich o poszanowanie poziomu odniesienia do wyjątkowych okoliczności ustanowionego w dyrektywie; apeluje do Komisji o wyjątkową czujność w kwestii wykonania przepisów wspólnotowych dotyczących zatrzymania małoletnich, w świetle odpowiedniego orzecznictwa; apeluje do państw członkowskich o umieszczanie małoletnich w specjalnych domach dla dzieci z uwzględnieniem ich wieku i płci;

14. uważa, że każde państwo członkowskie powinno być odpowiedzialne za identyfikację małoletnich bez opieki; apeluje do państw członkowskich o kierowanie ich bezpośrednio po przybyciu do wyspecjalizowanych instytucji, takich jak instytucje społeczne i oświatowe, które muszą z jednej strony dokonać oceny indywidualnych warunków i szczególnych potrzeb w zakresie ochrony dla każdego małoletniego, zwłaszcza z uwzględnieniem narodowości, wykształcenia, pochodzenia etnicznego, kulturowego i tradycji językowej, stopnia podatności na zagrożenia, a z drugiej strony niezwłocznie zapewnić im, w języku, który rozumieją, w razie potrzeby przez tłumacza, wszelkie informacje, jakich potrzebują, na temat ich praw, ochrony, możliwości prawnych i możliwości wsparcia oraz procedur i ich skutków; zwraca się do państw członkowskich, aby dzieliły się najlepszymi praktykami w zakresie narzędzi przyjaznych dzieciom w celu wyjaśniania im w jasny sposób odpowiednich procedur oraz ich praw; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do poświęcenia szczególnej uwagi i zastosowania specjalnych ustaleń w odniesieniu do identyfikacji, przyjmowania i ochrony małoletnich bez opieki, przy uwzględnieniu ich potrzeb w zakresie ochrony, w szczególności w przypadku małoletnich będących ofiarami handlu ludźmi, w celu udzielenia im niezbędnego wsparcia i ochrony na mocy dyrektywy 2011/36/UE;

15. ubolewa nad niedostosowanym i inwazyjnym charakterem technik medycznych stosowanych w celu określenia wieku w niektórych państwach członkowskich, które mogą spowodować traumę, oraz nad kontrowersyjnym charakterem i dużym marginesem błędów w stosowaniu niektórych metod opartych na wieku szkieletowym lub stanie mineralizacji zębów; wzywa Komisję do zawarcia w strategicznych wytycznych wspólnych standardów opracowanych w oparciu o najlepsze praktyki, dotyczących metod oceniania wieku, które powinny polegać na wielowymiarowej i wielodyscyplinarnej ocenie, prowadzonej w sposób naukowy, bezpieczny, z uwzględnieniem potrzeb dziecka i poszczególnych płci oraz w sposób uczciwy, przy czym szczególną uwagę należy poświęcić dziewczętom; ocena ta powinna zostać przeprowadzona przez niezależnych, wykwalifikowanych praktyków i ekspertów; przypomina, że ocena wieku musi być dokonywana z należyтым poszanowaniem praw dziecka oraz jego integralności cielesnej, godności ludzkiej, zaś wątpliwości należy zawsze rozstrzygać na korzyść małoletniego; przypomina także, że badania lekarskie powinny być prowadzone wyłącznie w przypadku, gdy wyczerpano inne metody oceny oraz że powinna istnieć możliwość odwołania się od wyników oceny; wyraża pochwałę dla prac Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO) w tym obszarze, które powinny stanowić podstawę postępowania ze wszystkimi osobami małoletnimi;

Czwartek, 12 września 2013 r.

16. domaga się, by państwa członkowskie wyznaczyły opiekuna – od momentu przybycia małoletniego na terytorium państwa, aż do momentu znalezienia trwałego rozwiązania – do obowiązków którego będzie należało towarzyszenie małoletniemu, udzielanie mu wsparcia oraz reprezentowanie go we wszystkich procedurach, a także by umożliwiły małoletniemu korzystanie ze wszystkich praw we wszystkich procedurach; apeluje o to, by małoletni byli niezwłocznie powiadamiani o wyznaczeniu osoby za nie odpowiedzialnej; domaga się ponadto, by osoby te przeszły specjalne szkolenie, aby poznać wyzwania, jakim muszą stawić czoła małoletni bez opieki, zaznajomić się z zagadnieniami ochrony dzieci i prawami dziecka, prawem w dziedzinie azylu i migracji oraz by działać w pełnej niezależności; uważa, że osoby takie powinny szkolić się ustawicznie i w sposób adekwatny do potrzeb oraz powinny być poddawane systematycznej i niezależnej kontroli; zwraca się do Komisji o włączenie do strategicznych wytycznych wspólnych standardów opartych na najlepszych praktykach i dotyczących uprawnień, funkcji, kwalifikacji, umiejętności i kompetencji takiej osoby;

17. wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby urzędnicy i personel mogący mieć kontakt z małoletnimi bez opieki, w tym z małoletnimi będącymi ofiarami handlu ludźmi, posiadali odpowiednie kwalifikacje i byli odpowiednio przeszkoleni do rozpoznawania tych spraw i odpowiedniego postępowania w związku z nimi; wzywa także do zapewnienia im odpowiednich szkoleń w zakresie szczególnych potrzeb małoletnich bez opieki i praw dziecka, zachowania i psychologii dziecka, a także prawa w dziedzinie azylu i migracji; wzywa państwa członkowskie do organizowania obowiązkowych szkoleń uwzględniających problematykę płci dla personelu placówek opiekuńczych przyjmującego małoletnich pozbawionych opieki, jak również dla osób przeprowadzających wywiad, decydentów oraz prawnych przedstawicieli nieletnich pozostawionych bez opieki oraz wzywa do dopilnowania, by policja i władze sądowe w państwach członkowskich regularnie odbywały szkolenia uwzględniające aspekt płci; podkreśla, że osoba odpowiedzialna za małoletniego powinna go informować i doradzać mu, ale może stanowić jedynie uzupełnienie pomocy prawnej, a nie ją zastępować; podkreśla, że niezależnie od obywatelstwa dziecka lub tego, czy jego obywatelstwo jest uznawane, państwo członkowskie, w którym przebywa dziecko bez opieki, musi sprawować nad nim opiekę i zapewnić mu najwyższy poziom ochrony;

18. zachęca państwa członkowskie, aby w celu zapewnienia spójności i jednakowych norm w zakresie ochrony małoletnich bez opieki w UE zagwarantowały małoletnim bez opieki odpowiednią ochronę, bez względu na ich status i na takich samych warunkach, jak dzieciom będącym obywatelami państw przyjmujących:

- dostęp do odpowiedniego zakwaterowania: zakwaterowanie powinno zawsze wiązać się z odpowiednimi warunkami sanitarnymi, zakwaterowanie w „ośrodku” nie może oznaczać „w zamkniętym ośrodku”; powinien być to, w pierwszych dniach po przybyciu, ośrodek specjalizujący się w przyjmowaniu małoletnich bez opieki; po tym pierwszym etapie należy zapewnić stałe zakwaterowanie; małoletni bez opieki powinni być zawsze oddzieleni od dorosłych; ośrodek powinien być dostosowany do potrzeb małoletnich i posiadać odpowiednią infrastrukturę; powinno się wspierać zakwaterowanie w rodzinach i w „schroniskach dla małoletnich” oraz wspólne zakwaterowanie małoletnich z krewnymi lub bliskimi małoletnimi, jeśli jest to stosowne i zgodne z wolą małoletniego;
- małoletnim bez opieki należy udzielić odpowiedniego wsparcia materialnego, prawnego i psychologicznego od chwili, gdy zostali oni zidentyfikowani jako tacy;
- prawo do edukacji, szkoleń zawodowych oraz doradztwa społeczno-edukacyjnego oraz bezpośredniego dostępu do usług w tym zakresie; należy bezzwłocznie zapewnić małoletniemu możliwość uczęszczania do szkoły w kraju przyjmującym; dodatkowo małoletni bez opieki w miarę możliwości powinni, bezpośrednio po przybyciu na terytorium jednego z państw członkowskich, uzyskać rzeczywisty dostęp do kursów językowych z zakresu języka używanego w danym kraju, państwa członkowskie powinny ułatwić uznawanie wcześniejszego wykształcenia dzieci w celu umożliwienia im dostępu do dalszej edukacji w Europie;
- prawo do zdrowia i skuteczny dostęp do odpowiedniej podstawowej opieki medycznej; państwa członkowskie powinny ponadto zapewnić odpowiednią opiekę medyczną i psychologiczną małoletnim będącym ofiarami tortur, wykorzystywania seksualnego lub innych form przemocy; państwa członkowskie powinny także zapewnić szczególne traktowanie w razie potrzeby (tj. dostęp do usług rehabilitacyjnych) dla małoletnich będących ofiarami niegodziwego traktowania, wykorzystywania, tortur lub okrutnego, nieludzkiego i poniżającego traktowania w jakiegokolwiek formie, lub dla małoletnich pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami zbrojnymi;
- dostęp do informacji i korzystanie z mediów (radio, telewizja, internet) w celu zaspokojenia potrzeb małoletnich w zakresie komunikacji;

Czwartek, 12 września 2013 r.

- prawo do czasu wolnego, w tym do uczestnictwa w zabawie i rekreacji;
- prawo każdego małoletniego bez opieki do zachowania i dalszego rozwoju tożsamości kulturowej i wartości, włącznie z językiem ojczystym;
- prawo do manifestowania i praktykowania swojej religii;

19. przypomina, że wszystkie procedury muszą być dostosowane do małoletnich, z odpowiednim uwzględnieniem ich wieku, dojrzałości emocjonalnej i zdolności pojmowania, oraz muszą uwzględniać potrzeby dzieci, zgodnie z wytycznymi Rady Europy zatytułowanymi „Wymiar sprawiedliwości przyjazny dzieciom”; z zadowoleniem przyjmuje działania Komisji w zakresie promowania tych wytycznych; przypomina, że należy słuchać opinii małoletniego i brać ją pod uwagę na wszystkich etapach procedury, we współpracy z wykwalifikowanym i przeszkolonym personelem, takim jak psychologowie, pracownicy socjalni i mediatorzy kulturowi;

20. wyraża zadowolenie z postępów w ustawodawstwie dotyczącym azylu i wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia niezbędnych reform ustawodawczych i administracyjnych w celu skutecznego wprowadzenia takich przepisów; zwraca jednak uwagę, że w ramach polityki UE w dziedzinie azylu należy definiować małoletnich bez opieki przede wszystkim jako dzieci, i dlatego nawołuje państwa członkowskie, by nie stosować do małoletnich bez opieki procedur przyspieszonych ani procedur na granicach; przypomina także, że państwem członkowskim odpowiedzialnym za rozpatrzenie wniosku o azyl złożonego przez małoletniego bez opieki w więcej niż jednym państwie członkowskim, w przypadku gdy żaden z członków jego rodziny nie przebywa legalnie na terytorium jednego z państw członkowskich, jest państwo, w którym przebywa małoletni po złożeniu wniosku; nawołuje państwa członkowskie do przestrzegania orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej; podkreśla, że ze względu na szczególne potrzeby małoletnich bez opieki jest niezbędne, aby ich wnioski o azyl były rozpatrywane w pierwszej kolejności, aby jak najszybciej możliwe było podjęcie prawidłowej decyzji; wzywa państwa członkowskie do rozwijania swoich systemów azylowych w dążeniu do ustanowienia zharmonizowanych ram instytucjonalnych dostosowanych do potrzeb dzieci, które to ramy uwzględniałyby szczególne potrzeby i wielorakie trudności, z jakimi borykają się małoletni bez opieki, a w szczególności będący ofiarami handlu ludźmi;

21. podkreśla, że wszelkie decyzje dotyczące małoletnich bez opieki powinny być podejmowane w oparciu o indywidualną ocenę i w poszanowaniu najlepiej pojętego interesu dziecka;

22. negatywnie ocenia niepewność sytuacji, z którą ci małoletni muszą się nagle skonfrontować, osiągając pełnoletniość; zachęca państwa członkowskie, aby dzieliły się najlepszymi praktykami i przygotowały mechanizmy wspierające tych małoletnich, w momencie, gdy osiągają pełnoletniość; przyjmuje z zadowoleniem wyniki prac Rady Europy poświęconych temu problemowi i zwraca się do Komisji o włączenie do swoich strategicznych wytycznych najlepszych praktyk dotyczących opracowania „indywidualnych planów na życie”, przygotowywanych dla małoletnich i z małoletnimi;

23. wzywa państwa członkowskie do określenia zakresu obowiązków wszystkich partnerów, w szczególności organów krajowych i lokalnych, opieki socjalnej, osób pracujących z młodzieżą, rodzin i przedstawicieli prawnych, w odniesieniu do wdrażania i monitorowania planów na życie i zapewniania ich koordynacji;

24. zdecydowanie podkreśla, że ostatecznym celem, od momentu przybycia małoletniego bez opieki na terytorium UE, powinno być poszukiwanie dla niej/dla niego trwałego rozwiązania, z uwzględnieniem jego/jej najlepiej pojętego interesu; przypomina, że to staranie powinno zawsze rozpoczynać się zbadaniem możliwości ponownego zjednoczenia z rodziną w UE lub poza jej granicami, pod warunkiem, że leży to w najlepiej pojętym interesie dziecka; podkreśla, że małoletni co do zasady może wprawdzie zostać poproszony o współpracę przy poszukiwaniu członków jego rodziny, ale nie może to być współpraca obowiązkowa, od której będzie uzależniony wynik rozpatrzenia jego wniosku o ochronę międzynarodową; przypomina, że w przypadkach, gdy życie małoletniego lub członków jego rodziny – w szczególności, gdy członkowie ci pozostali w kraju pochodzenia – jest zagrożone, zbieranie, opracowanie i przekazywanie informacji dotyczących tych osób musi odbywać się w sposób poufny, niepowodujący zagrożenia życia tych osób; nawołuje państwa członkowskie i wszystkie ich właściwe organy do lepszej współpracy, między innymi poprzez usunięcie wszelkich przeszkód biurokratycznych na drodze do poszukiwania członków rodziny i łączenia rodzin, a także do dzielenia się najlepszymi rozwiązaniami; zwraca się do Komisji o monitorowanie wdrażania dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin, a w szczególności jej art. 10 ust. 3;

25. wzywa Komisję do zawarcia w strategicznych wytycznych wspólnych standardów, w oparciu o najlepsze praktyki, dotyczących warunków, jakie należy spełnić przed odesłaniem małoletniego, w spójny sposób i z poszanowaniem najlepszego interesu dziecka oraz w oparciu o badanie porównawcze dotyczące praktyk w zakresie powrotów osób małoletnich, opublikowane przez Komisję w 2011 r., które zawiera listę kontrolną i zbiór najlepszych praktyk; wyraźnie zaznacza, że nie można podjąć żadnej decyzji o powrocie małoletniego, jeśli nie leży ona w najlepszym interesie dziecka

Czwartek, 12 września 2013 r.

lub jeśli istnieje zagrożenie dla życia małoletniego, jego zdrowia fizycznego lub psychicznego, dobrego samopoczucia, bezpieczeństwa, jego praw podstawowych lub praw jego rodziny, oraz że indywidualne okoliczności dotyczące każdego małoletniego (jak również członków rodziny w przypadku łączenia rodzin) muszą być poddane dogłębnej ocenie; przypomina, że decyzja o powrocie może zostać podjęta tylko wówczas, gdy istnieje pewność, że małoletni zostanie objęty w kraju powrotu bezpiecznymi, konkretnymi i dostosowanymi przepisami, z poszanowaniem jego praw, oraz towarzyszącymi tym przepisom środkami w kraju powrotu; nawołuje państwa członkowskie, by w celu zapewnienia bezpiecznych powrotów dzieci, nawiązały współpracę i zawarły ustalenia dotyczące monitorowania z krajami pochodzenia i tranzytu, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, organizacjami lokalnymi i międzynarodowymi, oraz by zapewniły ochronę i ponowną integrację małoletnich po ich powrocie; zaznacza, że takie ustalenia są kluczowym elementem powrotów; wraca się do Komisji o szczególne uwzględnienie w ocenie dyrektywy 2008/115/WE jej skutków dla małoletnich bez opieki, szczególnie art. 10, art. 14 ust. 1 lit. c) i art. 17; apeluje do UE o przyjęcie na siebie zobowiązania w zakresie zintensyfikowania starań w celu wyeliminowania potencjalnych czynników nasilających migrację, między innymi wczesnego zawierania małżeństw, zawierania małżeństw pod przymusem, szkodliwych praktyk wynikających z tradycji, takich jak okaleczanie kobiecych organów płciowych, i przemocy seksualnej na całym świecie;

26. podkreśla, że integracja małoletniego bez opieki w państwie przyjmującym powinna mieć miejsce na podstawie indywidualnego projektu na życie, opracowanego dla małoletniego i z małoletnim, przy pełnym poszanowaniu jego pochodzenia etnicznego, religii, kultury i języka;

27. apeluje do państw członkowskich o wprowadzenie obowiązku powzięcia przez władze środków w odniesieniu do małoletnich bez opieki, którzy są ofiarami żebractwa; uważa, że za wszelką cenę należy unikać wykorzystywania dzieci w żebractwie;

o
o o

28. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz Radzie Europy.

P7_TA(2013)0388

Sytuacja w Demokratycznej Republice Konga

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 września 2013 r. w sprawie sytuacji w Demokratycznej Republice Konga (2013/2822(RSP))

(2016/C 093/27)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje,
- uwzględniając oświadczenia wysokiej przedstawiciel UE Catherine Ashton z dnia 30 sierpnia 2013 r. w sprawie sytuacji w prowincji Nord-Kivu oraz z dni 7 czerwca 2012 r. i 10 lipca 2012 r. w sprawie sytuacji we wschodniej części Konga,
- uwzględniając rezolucję Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE w sprawie niestabilnej i niebezpiecznej sytuacji w regionie Wielkich Jezior, a w szczególności we wschodniej części Demokratycznej Republiki Konga (DR Konga), przyjętą na posiedzeniu w Paramaribo (Surinam) w dniach 27–29 listopada 2012 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 22 lipca 2013 r. w sprawie regionu Wielkich Jezior oraz z dni 10 grudnia 2012 r., 19 listopada 2012 r. i 25 czerwca 2012 r. w sprawie sytuacji we wschodniej części DR Konga,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2053 (2012) w sprawie sytuacji w DR Konga, 1925 (2010), 1856 (2008), w której określono mandat misji ONZ w DR Konga (Monusco), oraz 2098 (2013), w której przedłużono mandat Monusco,